

Seria Policy Brief cuprinde texte bazate pe surse publice. Opiniile exprimate reprezintă punctele de vedere ale autorilor.

Uraganul Sandy, puterea națională americană și alegerile prezidențiale din SUA

Florin DIACONU,

Conf. univ, dr., Facultatea de Științe Politice, UB,

CR II (CS II), Direcția Furnizare Expertiză a IDR

Recentul uragan Sandy, care a lovit în plin, vreme de câteva zile, segmente importante ale Coastei de Est a Statelor Unite ale Americii constituie, prin urmările sale, un episod din istoria contemporană americană care, dincolo de dramatismul evident al evenimentelor, *pune foarte bine în lumină maniera în care funcționează câteva segmente importante ale puterii naționale a SUA*. Aceași împrejurare dramatică pare, conform datelor oferite de *mai multe* surse deschise, să fi avut un *impact notabil – chiar dacă relativ dificil de calculat cu foarte mare precizie – asupra rezultatului final al alegerilor prezidențiale din Statele Unite*.

Trebuie să precizăm, mai întâi, faptul că uraganele devastatoare sunt o prezență relativ frecventă în istoria americană. Iar pagubele provocate de aceste furtuni de dimensiuni absolut colosale (și pentru care nu avem, practic, termen de comparație în condițiile climatice obișnuite din Europa Central-Estică, regiunea geografică în care se află România), cu vânturi care ating adesea viteze de peste 150 de kilometri pe oră și cu căderi masive de precipitații, precum și adesea însoțite de inundații, sunt și ele pe măsură. Uraganele relativ recente, uneori chiar peste 10 în fiecare an, provoacă frecvent pagube care, însumate, sunt uneori de miliarde sau chiar zeci de miliarde de dolari. Un bilanț sintetic al pagubelor produse de cele mai mari uragane din ultimele două decenii pe Coasta de Est a SUA indică sume de la sub 10 miliarde de dolari până la peste 100 de miliarde de dolari, cu o medie de aproximativ

25,71 miliarde dolari SUA pentru *fiecare* astfel de furtună gigantică (vezi *Tabelul 1*).

Tabelul 1: Cele mai puternice 10 uragane și furtuni tropicale ce au lovit coasta de Est a SUA în ultimii 20 de ani – cu valoarea pagubelor produse¹

Nr.	Numele uraganului	Categoria (gradul)	Anul	Valoarea totală a pagubelor provocate
1	Katrina	Categoria 3	2005	108,0 miliarde dolari SUA
2	Ike	Categoria 2	2008	29,5 miliarde dolari SUA
3	Andrew	Categoria 5	1992	26,5 miliarde dolari SUA
4	Wilma	Categoria 3	2005	21,0 miliarde dolari SUA
5	Ivan	Categoria 3	2004	18,8 miliarde dolari SUA
6	Charley	Categoria 4	2004	15,1 miliarde dolari SUA
7	Rita	Categoria 3	2005	12,0 miliarde dolari SUA
8	Frances	Categoria 2	2004	9,5 miliarde dolari SUA
9	Allison	Furtună tropicală	2001	9,0 miliarde dolari SUA
10	Jeanne	Categoria 3	2004	7,7 miliarde dolari SUA

Conform datelor de care dispunem la acest moment, Sandy poate fi considerată cea de-a doua foarte mare furtună din istoria recentă a SUA, fiind depășită doar de uraganul Katrina din 2005. *Estimările inițiale indicau pagube de ordinul a 20 de miliarde de dolari SUA, dar toate datele adunate până la sfârșitul primei treimi a lunii noiembrie și accesibile în surse deschise indică pagube totale mult mai consistente, cu o valoare însumată de 50-52,4 miliarde de dolari SUA (dacă luăm în calcul și pierderile notabile cauzate de întreruperea parțială sau completă a unor activități economice din cele mai diverse, pentru intervale de la câteva ore la câteva zile)².*

¹ Pentru cifrele cuprinse în acest tabel, sursa este un grafic din Catherine E. SHOICHET, „New York faces ‘massive housing problem’ after Sandy, governor says”, articol *CNN* publicat la 5 noiembrie 2012, la adresa de Internet www.cnn.com

² Pentru valoarea estimată a pagubelor totale provocate de Sandy, vezi textul „Hurricane Sandy”, la adresa de Internet www.en.wikipedia.org/wiki/Hurricane_Sandy

Facem aici și câteva scurte precizări legate de diversele categorii de furtuni și uragane. Acestea sunt clasificate (vezi *Tabelul 2*) în funcție de viteza vântului, parametru de stare cu care pagubele sunt în relație de directă proporționalitate (cu cât vântul e mai puternic, cu atât pagubele sunt mai mari). Conform datelor pe care le avem, *la 25 octombrie, Sandy deja era un uragan din categoria a doua, cu viteza vântului de până la 154-177 kilometri pe oră*³.

Tabelul 2: Cele cinci categorii de furtuni și uragane cuprinse în Scara Saffir-Simpson, în funcție de viteza vântului și mărimea/gravitatea pagubelor⁴

Categoria furtunii sau uraganului	Viteza vântului, în mile/oră și kilometri/oră	Pagubele provocate
Categoria 1	74-95 mile/oră, respectiv 119-153 km/oră	Casele bine construite ar putea suferi avarieri serioase ale acoperișelor și burlanelor. Crengi groase ale copacilor se rup și rețelele de energie electrică (fire și stâlpi) pot suferi avarii grave, a căror remediere poate dura chiar câteva zile
Categoria 2	96-110 mile/oră, respectiv 154-177 km/oră	Pagube majore la nivelul acoperișelor și a izolației exterioare a pereților. Copacii pot fi smulși din rădăcini. Avarii majore ale rețelelor de distribuție a energiei electrice, ce pot fi remediate în intervale luni, de câteva zile sau chiar săptămâni
Categoria 3	111-129 mile/oră, respectiv 178-208 km/oră	Pagube majore la multe clădiri, chiar solid construite: acoperișuri smulse. Mulți copaci smulși din rădăcini blochează drumurile. Avarii grave ale rețelelor de electricitate și apă
Categoria 4	130-156 mile/oră, respectiv 209-251 km/oră	Pagube catastrofale: acoperișuri smulse, pereți dărâmați. Stâlpii rețelelor electrice dărâmați. Drumuri publice blocate. Penele de curent pot dura chiar și luni întregi
Categoria 5	157 mile/oră sau mai mult, adică peste 252 km/oră	Multe case vor fi complet distruse, acoperișurile fiind smulse și pereții fiind dărâmați. Zonele rezidențiale lovite devin nelocuibile pentru săptămâni sau chiar luni întregi

³ Vezi elemente și fotografiile commentate din textul intitulat „Hurricane Sandy”, la adresa de Internet www.en.wikipedia.org/wiki/Hurricane_Sandy

⁴ Tabelul cuprinde date preluate din textul intitulat „Saffir-Simpson Hurricane Wind Scale”, pe site-ul Centrului Național pentru Uragane (National Hurricane Center) din cadrul National Weather Service, la adresa de Internet <http://www.nhc.noaa.gov/aboutsshws.php>

În ceea ce privește *segmentele puterii naționale a SUA* pe care le „radiografiază” felul în care America a făcut față uraganului Sandy și urmărilor acestuia, vorbim în special despre ceea ce, din perspectivă teoretică *realistă*, numim „calitatea societății și a guvernării ca factori decisivi”⁵ ai puterii statului. Mai precis, vorbim despre segmentul puterii naționale constituit de „calitatea guvernării”, respectiv de existența unui organism instituțional „capabil să transpună convingerile și aspirațiile populației în obiective și politici”, cu precizarea suplimentară că „pentru calitatea moralului național, calitatea guvernării dobândește o deosebită importanță”, în sensul în care „națiunile bine guvernate vor avea probabil un moral național mai ridicat decât cele prost guvernate”⁶. În termeni mai concreți, analiza felului în care statul federal american a făcut față, prin instituțiile sale, problemelor generate de uraganul Sandy oferă indicii interesante în legătură cu *două* subcomponente distincte ale *calității guvernării*: și anume *echilibrul între politici și resurse* (în sensul în care o *bună guvernare* își fixează obiective, în politica internă și externă, în directă corelație cu resursele pe care le are la dispoziție), precum și *echilibrul între resurse* (în sensul în care existența și mai ales manifestarea *eficientă* a puterii statului presupun nu doar „o cantitate și o calitate suficiente ale resurselor de putere”, ci și „amestecul corect” al acestora, în proporții care să faciliteze un nivel cât mai consistent de eficiență)⁷. Pentru a face într-un fel legătura – ceea ce este, credem, în egală măsură firesc și util – între studiul puterii și studiile de securitate, putem afirma că, în contextul despre care discutăm aici, ceea ce ne preocupă este capacitatea statului federal american de a utiliza diverse componente ale puterii sale pentru a apăra (inclusiv împotriva dezastrelor naturale) și pentru a asigura/a garanta securitatea individului și a comunităților locale (acestea fiind ‘piesele’ de bază din care este construită macro-comunitatea pe care o numim națiune). În acest context, numim *securitate* (sau, mai precis, *securitate umană* – human security) situația în care individului îi sunt protejate în mod eficient nu doar drepturile fundamentale, ci și cele economice, legate de

⁵ Hans J. MORGENTHAU, *Politica între națiuni. Lupta pentru putere și lupta pentru pace*, Editura Polirom, Iași, 2007, p. 176

⁶ Hans J. MORGENTHAU, *op. cit.*, p. 178

⁷ Pentru aceste două elemente distincte ale calității guvernării, vezi Hans J. MORGENTHAU, *op. cit.*, pp. 182-183

mediu, sociale, de sănătate, astfel încât viața și bunăstarea sa să nu fie afectate⁸. Structura instituțională *principală* care a permis statului federal să facă față, cu succes notabil, uraganului Sandy și urmărilor acestuia este *Federal Emergency Management Agency (FEMA)*, Agenția federală pentru managementul situațiilor de urgență. Primul act legislativ *federal* prin care se oferea ajutor de urgență unei comunități datează din 1803, când congresul SUA a decis să ofere sprijin unui oraș din statul New Hampshire, grav afectat de un incendiu de mari proporții. În secolul ce a urmat, congresul SUA a adoptat mai bine de 100 de legi punctuale prin care oferea ajutor federal unor comunități afectate de uragane, cutremure, inundații și alte dezastre naturale. În 1934, Autoritatea pentru drumurile publice (*Bureau of Public Roads*) primea dreptul de acorda finanțare lucrărilor de refacere a șoselelor și podurilor avariate de dezastre naturale. În anii 1960 și 1970, ajutorul federal s-a vădit a fi necesar în mai multe ocazii – uraganele Carla (1962), Betsy (1965), Camille (1969) și Agnes (1972), un cutremur major în Alaska (1964) și altul în California de Sud (1971). Ca urmare, în 1974, legea numită *Disaster Relief Act* stabilea procedura prin care Președintele SUA putea declara anumite unități administrative ca fiind arii lovite de dezastre. Dar activitatea de prevenire a dezastrelor, de reacție imediată în caz de dezastru și de refacere după dezastre rămânea încă extrem de fragmentată, responsabilitățile fiind împărțite între peste 100 de agenții și autorități. Ca urmare, Asociația Națională a Guvernatorilor a cerut președintelui Jimmy Carter să rezolve problema disfuncțiilor și blocajelor ce se puteau produce oricând în condițiile funcționării unui număr atât de mare de autorități cu atribuții în domeniul situațiilor de urgență. Ca urmare a acestei solicitări făcute de guvernatori din practic toate statele care alcătuiesc SUA, prin *Ordinul Executiv 12127* din anul 1979, Președintele Carter a comasat mai multe agenții federale cu atribuții legate de dezastre și de alte situații de urgență într-o nouă entitate – *FEMA*. Noua agenție a gestionat apoi situații extrem de diverse, de la contaminări de canale și accidente nucleare (cum ar fi cel de la atomocentrala Three Mile Island) la criza refugiaților cubanezi. Tot FEMA a făcut față și problemelor generate de un cutremur puternic, în 1989, ca și uraganului Andrew

⁸ Pentru o asemenea viziune *extinsă* asupra securității umane, vezi Fen Osler HAMPSON, „Chapter 16: Human Security”, în Paul D. WILLIAMS, *Security Studies: An Introduction*, Routledge, London, New York, 2009, p. 231

(1992). În 1993, FEMA a primit pentru prima dată ca director un fost manager al situațiilor de urgență la nivelul unuia dintre statele ce alcătuiesc SUA. *Exact în acești ani, sfârșitul Războiului Rece a permis redirectionarea unei părți importante din resursele existente (mari, dar inevitabil limitate) dinspre activități de apărare civilă înspre activități menite să limiteze urmările dezastrelor naturale și să contribuie la refacerea după astfel de dezastre (altfel spus, să optimizeze semnificativ echilibrul între politici și resurse în cadrul FEMA).* Din 2003, FEMA a devenit parte componentă a noului „superminister” numit *Department of Homeland Security*, care înglobează în total 23 de agenții federale și care poate oferi un răspuns coordonat în cazul unor situații de urgență sau dezastre capabile să afecteze semnificativ securitatea națională, fie acestea naturale sau provocate de om. Ca urmare a evaluării minuțioase a deficiențelor foarte serioase care au devenit evidente în cazul activităților legate de uraganul Katrina (august 2005), care a fost cel mai mare dezastru natural în întreaga istorie a SUA, FEMA a fost reorganizată prin legea *Post-Katrina Emergency Reform Act*, semnată de președintele George W. Bush la 4 octombrie 2006. Misiunea FEMA a fost și este, afirmă un text oficial de prezentare a agenției, adus la zi la 15 octombrie 2012, aceea de „a conduce America în a se pregăti pentru, în a preveni, în a răspunde / reacționa la și în a se reface în urma dezastrelor, cu viziunea *O Națiune Pregătită*”. FEMA are, începând de la 8 octombrie 2011, 7.474 de angajați în întreaga țară – la sediul central, în zece mari birouri regionale, într-un Centru Național de Pregătire pentru Situații de Urgență și în alte câteva entități componente sau subordonate. Site-ul oficial al Agenției precizează că „FEMA nu este echipa, ci parte a echipei. Aceasta cuprinde alte autorități federale, oficialități la nivelul statelor, ținuturilor și la nivel local, sectorul privat, organizații non-profit, grupuri religioase, ca și publicul larg”.⁹

La 25 octombrie 2012, atunci când Sandy se afla încă la 85 de mile depărtare de Bahamas, începând însă să se apropie relativ rapid de coastele SUA și având o viteză a vântului de până la 105 mile/oră, FEMA a dat publicității un comunicat în care preciza că monitorizează atent evoluția furtunii, că a trimis deja pe tren mai multe

⁹ Pentru toate aceste etape ale istoriei FEMA, ca și pentru misiunea sa și resursele existente, vezi textul de prezentare intitulat „About the Agency”, la adresa de Internet www.fema.gov/about

echipe de coordonare a eforturilor locale întreprinse pentru limitarea urmărilor uraganului și că poate disponibiliza, la nevoie, milioane de litri de apă îmbuteliată, milioane de porții de mâncare, ca și sute de mii de pături. Cu aceeași ocazie, FEMA solicita locuitorilor de pe întreaga Coastă de Est să aibă la îndemână stocuri de urgență, respectiv câte un galon de apă/zi/persoană, provizii de mâncare pentru cel puțin trei zile, un aparat de radio cu baterii, lanterne cu baterii de schimb și o trusă de prim ajutor. Agenția atrăgea atenția și asupra riscului producerii unor inundații serioase, cu consecințe grave¹⁰.

Două zile mai târziu, la 27 octombrie, Craig Fugate, șeful FEMA, împreună cu Janet Napolitano, care deține importanta responsabilitate de Secretary of Homeland Security i-au contactat, primind dispoziție în acest sens de la Președintele SUA, pe guvernatorii tuturor statelor din Estul SUA (Connecticut, Delaware, Florida, Maine, Maryland, Massachusetts, New Hampshire, New Jersey, New York, North Carolina, Rhode Island, Vermont, Virginia, West Virginia), ca și pe primarii unor orașe mari (New York, precum și capitala federală, Washington, D.C.) pentru a se asigura că unitățile administrative conduse de aceștia sunt pregătite de uragan, precum și pentru a discuta formele de sprijin pentru consolidarea capacităților locale de a face față problemelor ce urmau să fie cauzate de Sandy. La momentul respectiv, FEMA preciza și că a început deja trimiterea de echipe de sprijin și de ajutoare către regiunile ce urmau să fie lovite în plin de uragan¹¹.

La 28 octombrie, Președintele în exercițiu al SUA, Barack Obama, a participat la o reuniune de lucru la sediul central al FEMA, ocazie cu care a fost informat în mod detaliat despre toate măsurile luate până în acel moment de către agenție. Obama a discutat, în același context, și cu dr. Rick Knabb, directorul entității numite *National Hurricane Center*. Președintele SUA a ținut să se asigure că instituțiile federale

¹⁰ Vezi textul „As Hurricane Sandy Nears Southeast Florida, FEMA Urges Residents to Prepare for Extreme Weather”, pe site-ul FEMA, la adresa de Internet www.fema.gov/.../hurricane-sandy-near-southeast-florida-fema-urges-residents-prepare-extreme-weather

¹¹ Pentru aceste elemente referitoare la data de 27 octombrie vezi textul „Readout of Secretary Napolitano and FEMA Administrator Fugate’s Calls to Governors and Mayors as Preparations for Hurricane Sandy Continue”, pe site-ul oficial al FEMA, la adresa de Internet www.fema.gov/.../readout-secretary-napolitano-and-fema-administrator-fugate's-calls-governors-and-mayors

continuă să mobilizeze și să disponibilizeze toate resursele existente pentru a oferi sprijin statelor și comunităților locale ce urmau să fie în curând afectate de uraganul Sandy. În aceeași zi, conducerea FEMA avertiza din nou că este necesară evacuarea comunităților din zone expuse ale coastei, fiind date dispoziții clare în acest sens. Tot la 28 octombrie, Președintele Obama a declarat stare de urgență valabilă pentru statul Maryland, cerând FEMA să coordoneze toate măsurile de limitare a dezastrului în orașul Baltimore, ca și în toate celelalte unități administrative din Maryland, cu scopul explicit de „a proteja bunurile și proprietățile, ca și sănătatea și siguranța publică”. În plus, *U.S. Army Corp of Engineers* trimisese deja mai multe echipe de genști militari pentru a contribui la menținerea în funcțiune sau la refacerea, în caz de nevoie, a infrastructurii critice pe Coasta de Est, iar *Department of Health and Human Services* mobilizase deja două echipe de câte 50 de specialiști pentru asistență medicală în caz de dezastru, plasate în regiunea centrală a țărmurilor nord-americane ale Atlanticului¹².

La 29 octombrie, Președintele Barack Obama a convocat la Casa Albă o reuniune de lucru la care au participat mai mulți miniștri (pentru Homeland Security, al Energiei, al Transporturilor, ca și administratorul-șef al FEMA și directorul de la National Hurricane Center. În aceeași zi, Președintele SUA a autorizat declararea stării de urgență în mai multe state (Connecticut, Delaware, Maryland, Massachusetts, New Jersey, New York, Pennsylvania și Rhode Island), ca și în District of Columbia, în care se află și capitala federală. La momentul respective, 1.500 dintre angajații FEMA se aflau deja în diverse segmente ale Coastei de Est. Alți 294 de angajați, grupați în 28 de echipe, erau deja pregătiți să intervină în caz de urgență majoră, în sectoare dintre cele mai sever lovite de uragan. La acel moment, FEMA putea deja să împartă, în caz de nevoie, mai bine de 5 milioane de litri de apă, în jur de 3 milioane porții de mâncare, 900.000 de pături și 100.000 de paturi pliante. 200.000 de litri de apă și 100.000 de porții de mâncare erau stocate, gata să fie transportate pe calea aerului, la baza aeriană Westover, iar alți 400.000 de litri de apă și în jur de 390.000 porții de

¹² Pentru aceste măsuri din data de 28 octombrie 2012, vezi textul intitulat „As Hurricane Sandy Approaches, FEMA Urges Residents to Follow Directions of Local Officials”, publicat pe 28 oct. 2012, pe site-ul oficial al FEMA, la adresa de Internet www.fema.gov/.../hurricane-sandy-approaches-fema-urges-residents-follow-directions-local-officials



mâncare se aflau la baza Lakehurst Air Naval statuion din statul New Jersey. Garda Națională mobilizase deja în jur de 1.900 de militari pe întreaga Coastă de Est, iar în orașul New York fuseseră mobilizate 139 de ambulanțe, în timp ce alte 211 urmau să sosească din alte orașe. Nu mai puțin de 15 state își activaseră deja rețelele numite *National Voluntary Organizations Active in Disasters (National VOAD)*, iar *Nuclear Regulatory Commission* se pregătea să închidă mai multe atomocentrale. Site-ul oficial al FEMA relua, ca și în zilele anterioare, lista măsurilor pe care trebuie să le ia populația (de la măsuri de aprovizionare până la evacuarea parțială sau completă a zonelor expuse inundațiilor și vânturilor de intensitate cu mult peste medie)¹³.

La 30 octombrie, când ajutoare federale masive au fost disponibilizate, între altele, pentru statul New York, FEMA dădea publicității un material informativ care trecea în revistă măsurile luate pentru refacerea după dezastru a statului în cauză. Așa de exemplu, autoritățile federale anunțau că vor putea fi acoperite costurile chiriilor, vreme de trei luni, pentru proprietari ai caselor grav avariate sau distruse de uragan; la fel, tot autoritățile federale urmau să plătească ajutor de șomaj, pentru perioadă de până la 26 de săptămâni (fix o jumătate de an), persoanelor care își pierd slujbelde ca urmare a uraganului Sandy și care nu pot primi compensații de la statele unde locuiesc. FEMA anunța și că pot fi acordate împrumuturi cu dobândă mică pentru acoperirea pagubelor ce nu sunt complet acoperite de asigurări: până la 200.000 de dolari SUA pentru locuințe, dar până la două milioane de dolari SUA pentru pierderea unor proprietăți din domeniul afacerilor. Agenția anunța și acordarea unor împrumuturi de până la 500.000 USD destinate fermierilor, pentru acoperirea pierderilor în domeniul producției agricole, zootehnice sau piscicole¹⁴.

La 31 octombrie, *CNN* dădea publicității un foarte amplu material de presă (cam 16 pagini, în varianta pe care am salvat-o în format pdf), alcătuit dintr-un număr

¹³ Pentru măsurile luate pe 29 octombrie vezi textul intitulat „FEMA and Federal Partners Continue to Mobilize Resources and Urge Residents to Make Final Preparations”, publicat pe site-ul oficial al FEMA, la 29 octombrie 2012, la adresa de Internet www.fema.gov/.../fema-and-federal-partners-continue-mobilize-resources-and-urge-residents-make-final

¹⁴ Pentru prezentarea detaliată a acestor măsuri anunțate în momentul în care erau disponibilizate ajutoare federale masive pentru statul New York, vezi textul „Federal Aid Programs for State of New York Disaster Recovery”, pe site-ul oficial al FEMA la 30 octombrie 2012, la adresa de Internet www.fema.gov/news-release/federal-aid-programs-state-new-york-disaster-recovery-24/4

mare de știri extrem de scurte, toate referitoare la *consecințele primelor două zile de furtuni majore, în special în zona New York și New Jersey,, ca și la măsurile întreprinse (și rezultatele obținute) de către autoritățile federale, cele de la nivelul statelor și cele locale, împreună cu organizații neguvernamentale și grupuri de cetățeni*. Pentru a oferi cititorului posibilitatea de a înțelege mai bine atât dramatismul extrem al situației, cât și masivitatea eforturilor întreprinse pentru eliminarea cât mai rapidă a urmărilor uraganului Sandy, rezumăm în continuare cele mai importante elemente de informație din materialul respectiv¹⁵: *CNN* anunța că uraganul a făcut, din Haiti și până în Canada, cel puțin 122 de victime (ulterior, cifra totală a victimelor a crescut); în jur de 4,9-6,2 milioane persoane au rămas fără energie electrică, în 15 state, dar eforturile echipelor de depanare și reparații au dus la scăderea acestui număr cu aproximativ 600.000 persoane în doar șase ore; guvernatorul de New York, Andrew Cuomo, declară stare de urgență în sistemul de transport, pentru a permite astfel eliberarea de legitimații gratuite de călătorie celor care doreau să părăsească temporar zonele cele mai intens lovite de uragan; în unele locuri, pe străzi, apa a ajuns la un nivel de aproape 1,6 metri; mai multe unități medicale, inclusiv spitalul Bellevue din New York, unul dintre cele mai mari din SUA, au fost evacuate după ce inundarea completă a subsolurilor a oprit pompele de combustibil ce alimentau generatoarele (doar de la Bellevue au fost evacuați peste 1.000 de pacienți, *toți cei în stare foarte gravă fiind transportați în alte locații încă din zilele care au precedat uraganul*); echipa de conducere a metroului din New York anunță că, începând de la 1 noiembrie, o parte din linii, care fuseseră foarte grav afectate de inundații, vor funcționa din nou; cea mai mare parte a rețelei feroviare de suprafață a început din nou să funcționeze încă de la 31 octombrie; câteva incendii masive izbucnesc, iar pompierii fac eforturi disperate pentru a ajunge în zonele afectate, înaintând adesea foarte greu pe străzi adesea complet blocate; uraganul a dus la anularea a peste 19.500 zboruri, dar aeroporturile din Nord-Estul SUA au anunțat că vor opera parțial încă din 31 octombrie, precum și în ritm aproape normal începând de la 1 noiembrie (la 30 octombrie au fost anulate în jur de 7.000 de zboruri; la 31 octombrie, doar în jur de

¹⁵ Pentru informațiile din acest paragraf, vezi materialul intitulat „Cuomo declares transportation emergency, free transit fares”, publicat de *CNN* la 31 octombrie 2012, la adresa de Internet www.news.blogs.cnn.com/2012/10/31/superstorms-remnants-weaken-massive-cleanup-begins/?iref=allsea

2.800, iar pentru 1 noiembrie erau anunțate ca fiind anulate doar 480 de curse aeriene); cam 25 % din antenele rețelilor de telefonie mobilă din 10 state au fost grav afectate de Sandy; președintele Obama declară reporterilor, în localitatea Brigantine din New Jersey, că a cerut întregii administrații să abandoneze orice atitudine birocratică în rezolvarea problemelor legate de uragan (mai precis, el a cerut ca orice apel telefonic al autorităților locale din zonele afectate de uragan să primească răspuns în cel mult un sfert de oră și le-a spus celor din staff-ul său: „Când cineva ne cere o formă de ajutor, să găsim soluția să-i putem răspunde pozitiv”); în orașul New York, în jur de 6.300 de persoane au fost nevoite să-și părăsească locuințele, fiind evacuate în 76 de adăposturi, anunța primarul Michael Bloomberg; alți 9.000 de oameni din 13 state petrec noaptea de 30 spre 31 octombrie în 171 de centre ale Crucii Roșii; Garda Națională utilizează bărci militare pentru a-i ajuta pe locuitorii din localitatea Mears din Virginia, inundată la 30 octombrie (în total, peste 12.000 de oameni din Garda Națională au fost mobilizați în 13 state, grav lovite de Sandy); Forțele Navale ale SUA trimit către New York și New Jersey trei nave mari, din categoria numită *amphibious landing ships*, pentru a interveni în caz de nevoie (menționăm aici că un astfel de bastiment, cum sunt cele din clasa *Tarawa*, are un deplasament de peste 39.000 tone, o lungime totală de 237 metri, are la bord și poate lansa 26-30 de elicoptere de transport grele și are spații de cazare pentru cel puțin 2.000 de oameni și are un echipaj de 903 oameni¹⁶; o astfel de navă poate evacua, la nevoie, populația unui cartier întreg în doar câteva zeci de minute, iar elicopterele sale grele de transport pot căra sarcini grele – transformatoare de mari dimensiuni, pompe mari, vehicule utilitare, cantități mari de provizii).

La 2 noiembrie, Președintele Barack Obama ordona Agenției de Aprovizionare a Apărării (Defense Logistics Agency) să intervină în mod direct în efortul *federal* de refacere a zonelor calamitate, prin cumpărarea, transportarea cu cisterne și distribuirea urgentă a unor cantități uriașe de combustibil (12 milioane de galoane¹⁷ de benzină fără plumb și 10 milioane de galoane de motorină, cantități ce urmau să fie distribuite,

¹⁶ „Tarawa amphibious assault ship class”, în Hugh LYON, *The Encyclopedia of the World's Warships: A technical directory of major fighting ships from 1900 to the present day*, Salamander Books, London, 1978, p. 232

¹⁷ Un galon (*U.S. gallon*) este o unitate de volum pentru lichide, echivalentă cu 3,785 litri

în plus peste cele disponibilizate de sectorul privat, în statele New York și New Jersey)¹⁸.

Până în dimineața zilei de 3 noiembrie 2012, relatează un comunicat al FEMA, mai bine de 122.000 oameni făcuseră deja cereri pentru a primi ajutoare de urgență, iar sume de peste 107 milioane dolari SUA ajunseseră deja la sinistrați (în statul New York: peste 69.000 cereri și mai mult de 75 milioane USD deja ajunși la destinatarii afectați de uragan; în statul New Jersey: peste 49.000 cereri și peste 31 milioane dolari SUA deja împărțiți; în statul Connecticut: mai bine de 2.400 cereri de ajutor și peste 368.000 USD deja împărțiți celor care depuseseră cereri de ajutor considerate a fi îndreptățite)¹⁹.

La 5 noiembrie 2012, FEMA publica un scurt material informativ care făcea bilanțul măsurilor luate pentru rezolvarea urmărilor uraganului Isaac, care a lovit în plin statul Mississippi în urmă cu mai bine de două luni. Textul în cauză pune în lumină faptul că *agenția federală despre care vorbim poate gestiona, concomitent, problemele provocate de două uragane care au lovit regiuni diferite*. FEMA transmitea bilanțul măsurilor luate în Mississippi: 28 milioane în ajutoare federale deja aprobate (pentru chirii de urgență și reparații, ca și pentru acoperirea costurilor unor cheltuieli medicale legate direct de uragan); mai mult de 6.400 de gospodării au primit ajutoare; 7,5 milioane dolari SUA în împrumuturi cu dobândă mică, special pentru a-i ajuta pe întreprinzători, inclusiv pe aceia care realizează profit imposibil din închirierea unor spații de locuit, pentru birouri sau pentru activități direct productive; în jur de 20.500 de inspecții la locuințele afectate, în diverse grade, de uragan; ajutor și consiliere pentru peste 26.000 de persoane; cooperare intensă și practic continuă cu

¹⁸ Pentru această măsură de sprijin suplimentar pentru populația din zonele grav afectate de Sandy vezi textul „Defense Logistics Agency to Purchase Diesel and Unleaded Fuel to Supplement Ongoing Private Sector Efforts as Part of Ongoing Response to Hurricane Sandy”, publicat la 3 noiembrie 2012 pe site-ul oficial al FEMA, la adresa de Internet www.fema.gov/.../defense-logistics-agency-purchase-diesel-and-unleaded-fuel-supplement-ongoing-private

¹⁹ Pentru aceste cifre vezi materialul „Latest Updates from the FEMA Blog: FEMA’s Assistance to Individuals Over \$100 Million”, pe site-ul FEMA, la adresa de Internet www.fema.gov/news-release/latest-updates-fema-blog-femas-assistance-individuals-over-100-million

alte organizații și autorități, cum ar fi: *Crucea Roșie Americană, Armata Salvării și U.S. Small Business Administration*²⁰.

La 6 noiembrie, adică la exact o săptămână după ce uraganul Sandy lovea New York-ul, FEMA dădea publicității un material care făcea bilanțul intervenției agenției în această zonă. Reținem următoare cifre pe care le considerăm a fi *extrem* de semnificative: 123.000 de persoane s-au înregistrat pentru a primi ajutor; 20 de Centre de Refacere după Dezastru au fost deschise în nouă unități administrative; 1.556 angajați ai FEMA au fost trimiși la New York; 800 de persoane (așa-numiții Community Relations specialists) merg din ușă în ușă, explicând oamenilor care sunt formele de ajutor pe care le pot obține; 1.000 de inspectori au inspectat deja mai mult de 13.300 de locuințe²¹.

Tot la 6 noiembrie 2012, FEMA dădea publicității și un *material informativ mai amplu*, care făcea un bilanț al rezultatelor obținute până atunci *la nivelul întregii țări* pentru rezolvarea problemelor și urgențelor generate de uraganul Sandy. Redăm aici *câteva* din cifrele care măsoară *intensitatea deosebită, ca și eficacitatea notabilă a efortului depus de către FEMA, împreună cu alte segmente instituționale la nivel local, de stat și federal*. În sprijinul autorităților federale, Convenția Baptistă din Sud, ca și Crucea Roșie și Armata Salvării oferă ajutor populației sinistrate; spre exemplu, doar Convenția Baptistă din Sud a tremis pe teren 55 de bucătării mobile, care pot pregăti zilnic 615.000 porții de mâncare. Armata Salvării are pe teren 213 unități alimentare, care pot pregăti și distribui în jur de 318.000 porții de mâncare pe zi. Crucea Roșie a mobilizat 1.700 de voluntari și a împărțit în jur de 25.000 de porții de mâncare. În total, FEMA a înregistrat, până la 6 noiembrie, 277.000 cereri de ajutor și a autorizat plata unor ajutoare și despăgubiri în valoare totală de 251 milioane dolari SUA. Numărul total al angajaților FEMA implicați în efortul de a lichida urmările

²⁰ Pentru datele din acest paragraf vezi „Nearly \$28 Million in Federal Assistance to Mississippi for Hurricane Isaac”, material publicat la 5 noiembrie 2012, la adresa de Internet www.fema.gov/news-release/nearly-28-million-federal-assistance-mississippi-hurricane-isaac

²¹ Pentru aceste date referitoare la șapte zile de activitate a FEMA în zona New York, vezi textul „FEMA Approves \$156 Million in Individual Assistance for New York’s Sandy Survivors”, publicat la 6 noiembrie 2012, la adresa de Internet www.fema.gov/news-release/fema-approves-156-million-individual-assistance-new-yorks-sandy-survivors

uraganului Sandy este de 5.100 (cam două treimi din totalul personalului). Ministerul Agriculturii anunța că s-a reluat alimentarea cu energie electrică în 130.000 de gospodării din nouă state. U.S. Army Corps of Engineers (USACE) a trimis în acțiune în jur de 600 de specialiști militari, care acționează pentru lichidarea unor inundații, pentru refacerea liniilor electrice, pentru repunerea în funcțiune a unor porturi, pentru curățarea zonelor locuite de ruine, pentru mărirea capacității terminalelor aeroporturilor de a primi și deservi pasageri. USACE a pus în funcțiune 176 de pompe de mare putere și 67 de generatoare mari, având alte 30 în curs de instalare. Garda Națională a mobilizat, în total, 7.600 de oameni. La New York, ea este responsabilă pentru distribuirea apei potabile și a combustibilului, având al dispoziție în jur de 800 de oameni și 200 de vehicule de diverse tipuri. Peste 1.000 de oameni din sistemul sanitar oferă ajutor medical de urgență în zonele afectate de uragan din New York și New Jersey.²² *Toate aceste cifre demonstrează, foarte clar, că FEMA și alte autorități federale au învățat mult din experiența uraganului Katrina și că sunt în stare, acum, să lucreze mult mai eficient decât în urmă cu câțiva ani.*

În ceea ce privește *impactul uraganului Sandy asupra recentelor alegeri din SUA*, precizăm următoarele: În duminica dinaintea alegerilor de la 6 noiembrie 2012, cotidianul Washington Post publica un articol care prognoza, relativ corect, rezultatele confruntării dintre Partidul Democrat și Partidul Republican, ca și rezultatul confruntării electorale dintre democratul Barack Obama și republicanul Mitt Romney. Articolul în cauză amintea și faptul că „aproape jumătate dintre americani au afirmat că felul în care va gestiona Obama problemele generate de uragan va fi un factor ce va influența votul lor, indică cel mai recent sondaj de opinie comandat de *Washington Post* și *ABC*. Un sondaj anterior pusese deja în evidență faptul că 79 % dintre cei chestionați au evaluat felul în care el a făcut față situației ca fiind bun sau excelent”²³. Amintim aici și faptul că, referindu-se chiar la *FEMA (Federal Emergency Management Agency)*, principala structură instituțională ce a permis acum autorităților

²² Pentru acest bilanț vezi textul „Federal Family and Partners Continue to Support States Impacted by Sandy”, publicat la 6 noiembrie 2012 pe site-ul oficial al FEMA, la adresa de Internet www.fema.gov/news-release/federal-family-and-partners-continue-support-states-impacted-sandy-110

²³ Dan BALZ and Chris CILLIZZA, „Obama has slight lead in electoral votes; Congress expected to remain status quo”, în *Washington Post*, duminică, 4 noiembrie 2012, la adresa de Internet www.wpost.com

federale din SUA să facă față, cu un nivel de eficiență notabil, problemelor și pagubelor provocate de uraganul Sandy, Mitt Romney declara, la CNN, în 2011, pe când lupta să obțină, în alegerile din cadrul Partidului Republican (așa-numitele *primary elections*), nominalizarea sa drept candidat în alegerile prezidențiale, că FEMA, ca și alte agenții federale, ar trebui să fie desființată. Pentru a înțelege în mod cât mai complet o astfel de opțiune, amintim aici faptul că Romney fusese întrebat, în mod direct, ce-i de făcut în condițiile în care alocările bugetare curente pentru FEMA se vădiseră a fi absolut insuficiente, iar agenția era pe punctul de a rămâne fără fonduri. Acestea au fost circumstanțele concrete în care Romney a declarat, în luna iunie a anului trecut, adresându-se lui John King, că e perfect de acord cu ideea ca FEMA să primească bani pentru fiecare caz de urgență în parte (devenind, deci, dacă am înțeles corect, o instituție cu *'geometrie variabilă'*, respectiv cu structuri mai tasate atunci când nu sunt probleme și cu mai mult personal și mai multe fonduri doar atunci când e nevoie), precum și că e de acord și cu ideea ca statele să preia o parte consistentă din responsabilitățile acestei mari structuri instituționale federale. Romney a precizat atunci și că „ori de câte ori există ocazia de a lua o responsabilitate de la guvernul federal și de a o încredința din nou statelor, aceasta este direcția potrivită. Și, dacă poți merge chiar mai departe, în sensul de a încredința problema sectorului privat, e încă și mai bine”²⁴. Vorbim, desigur, despre o preferință oarecum firească a unui politician de nuanță *conservatoare* pentru ceea ce științele politice numesc prin intermediul conceptului de *stat minimal*²⁵, respectiv pentru acel tip de stat care „este expresia limitării funcțiilor”²⁶ statului. Dar, în condițiile de acum, când activitatea FEMA a fost, în mod clar, semnificativ mai eficientă decât aceea a autorităților federale în cazul uraganului Katrina, afirmația făcută anul trecut pare să fi fost mai

²⁴ Andrew ROSENTHAL, „Romney on FEMA, then and now”, în *New York Times*, la 1 noiembrie 2012, la adresa de Internet

²⁵ Pentru o scurtă descriere a atitudinii conservatorilor față de stat, în lumea anglo-saxonă, ca și pentru diferențele între conservatorii și neo-conservatorii din aceeași largă arie culturală ce include și SUA, vezi, între altele, Karlyn BOWMAN, „Neoconservatives and the court of public opinion in America”, în Irwin STELZER (editor), *Neoconservatism*, Atlantic Books, London, 2004, pp. 263-265. Studiul este interesant și pentru că relevă că, în nu mai puțin de 25 de ocazii succesive, începând din 1965, americanii s-au arătat a fi – demonstrează foarte clar cercetările sociologice – semnificativ mai îngrijorați de primejdia potențială constituită de *big government* (respectiv de atribuții prea extinse ale autorităților federale) decât de aceea constituită de *big business* sau *big labor*

²⁶ Pentru această definiție compactă a statului minimal, preluată de la autorul italian Norberto Bobbio, vezi Cristian PREDA, *Introducere în știința politică*, Editura Polirom, Iași, 2010, p. 70

degrabă contraproductivă în raport cu așteptările electorale ale lui Mitt Romney. O astfel de constatare a și dus la situația în care echipa de campanie a lui Romney a dat publicității, la 31 octombrie, un comunicat în care candidatul republican susținea: „ca președinte, voi proceda astfel încât să asigur că FEMA dispune de fondurile necesare pentru a-și aduce la îndeplinire misiunea”; chiar și în această situație, Romney afirma că va direcționa „maximum de resurse” astfel încât ele să fie la îndemâna autorităților statale și locale, fiindcă nu autoritățile federale, ci chiar „statele și localitățile sunt în cea mai bună poziție pentru a face ca ajutoarele să ajungă la indivizi, ca și la comunitățile afectate de dezastre naturale”²⁷. În finalul acestei scurte evaluări a impactului *politic* al urmărilor uraganului Sandy, ca și al unor afirmații făcute în trecutul recent despre FEMA, putem afirma că Barack Obama, ca președinte în exercițiu la momentul în care autoritățile federale au făcut față cu succes notabil problemelor generate de uraganul Sandy, a fost, cel mai probabil, avantajat (într-o măsură imposibil, cel puțin deocamdată, de calculat cu precizie, dar pusă în evidență de cifre cum sunt cele publicate de *Washington Post*, la care am făcut deja trimitere). Prin contrast, chiar dacă, *eventual*, nu a exercitat un impact negativ *direct* asupra scorului electoral al lui Romney, atitudinea de anul trecut a acestuia față de FEMA, chiar dacă justificată (sau cel puțin justificabilă) în termeni *strict* doctrinari și / sau economici, nu a fost, credem, una de natură să aducă prea multe voturi candidatului republican în competiția pentru Casa Albă.

²⁷ Andrew ROSENTHAL, „Romney on FEMA, then and now”, în *New York Times*, la 1 noiembrie 2012, la adresa de Internet